

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 29 oktober 2013

Mål nr

Ö 3016-12

Ö 3017-12

Ö 3020-12

KLAGANDE

1. Gunvor Axelssons dödsbo

2. SA

3. SGA

Ombud för 1–3: Advokat PB

MOTPART

MW

Ombud: Advokat MG

SAKEN

Invändning mot verkställighet

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges beslut 2012-06-26 i målen ÖÄ 2393-12,

ÖÄ 2394-12 och ÖÄ 2395-12

Dok.Id 85134

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen ändrar på det sättet hovrättens beslut att Högsta domstolen förklarar att det föreligger hinder mot verkställighet.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Gunvor Axelssons dödsbo, SA och SGA har yrkat att Högsta domstolen förklarar att det föreligger hinder mot verkställighet.

MW har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SKÄL

Bakgrund

1. Hovrätten för Västra Sverige meddelade år 1993 dom i ett mål mellan MW på den ena sidan och GA, SA och SGA (As) på den andra. Genom domen ogillade hovrätten MWs talan. Domen innebar också att MW förpliktades att betala As rättegångskostnader. Domen vann laga kraft.
2. As ansökte hos Kronofogdemyndigheten om verkställighet avseende rättegångskostnaderna. MW betalade självmant en viss del av beloppet. Resten föranledde år 1994 utmätning hos MW.
3. Sedan Högsta domstolen hade beviljat resning upphävde Hovrätten för Västra Sverige år 2010 domen från år 1993 och biföll MWs talan i det målet. Hovrättens avgörande innebar att skyldigheten för MW att betala As rättegångskostnader upphävdes. Domen vann laga kraft.

4. I enlighet med 3 kap. 22 § utsökningsbalken ansökte MW hos Kronofogdemyndigheten om återbetalning av det som han genom den upphävda domen hade förpliktats att betala till As. Kronofogdemyndigheten avlog MWs ansökan till den del den avsåg belopp som inte hade varit föremål för verkställighet (dvs. avseende det som MW hade betalat självmant).

5. Beträffande den betalning som hade varit föremål för verkställighet år 1994 invände As att det förelåg hinder mot återgång av betalningen på den grunden, att MWs krav på återbetalning av det hos honom utmätta beloppet var preskriberat.

6. Kronofogdemyndigheten ansåg att MWs fordran på återbetalning kunde vara föremål för preskription men att den hade uppkommit först när hovrättens dom i det resta målet vann laga kraft, vilket var den 15 mars 2011. Fordran ansågs därför i enlighet med 2 § preskriptionslagen (1981:30) inte vara preskriberad. Tingsrätten gjorde samma bedömning.

7. I det överklagade beslutet har hovrätten, med hänvisning till att det vid en återgång av utmätning enligt 3 kap. 22 § utsökningsbalken är samma partsställning som i det ursprungliga utsökningsmålet med As som borgenärer och MW som gäldenär, kommit fram till att det inte finns något utrymme för As att med stöd av 3 kap. 21 § göra invändning om preskription. Hovrätten har därför avslagit deras överklagande.

Frågorna i målet

8. De frågor som uppkommer i målet är om det vid återgång enligt 3 kap. 22 § utsökningsbalken av verkställighet finns utrymme för den ursprungliga sökanden (borgenären) att göra gällande att kravet på återbetalning är preskriberat och, i så fall, från vilken tidpunkt preskriptionstiden löper.

Allmänt om exekutionstitlar och hinder mot verkställighet

9. Normalt förutsätter verkställighet enligt utsökningsbalken att det finns en dom eller någon annan exekutionstitel som innefattar en förpliktelse, t.ex. betalningsskyldighet (se 1 kap. 1 § första stycket utsökningsbalken). Finns det en exekutionstitel har sökanden rätt att få den verkställd enligt reglerna i balken. Svaranden har dock möjlighet att i vissa fall hindra verkställighet. Så är fallet exempelvis när svaranden visar att han eller hon har fullgjort sin betalningsskyldighet. En annan typ av invändning mot verkställighet som svaranden kan göra är att sökandens krav har preskriberats efter det att exekutionstiteln kom till. Kan en invändning av det slaget inte lämnas utan avseende får, enligt 3 kap. 21 § andra stycket, verkställighet inte äga rum.

Vad gäller när en exekutionstitel har upphävts?

10. Upphävs en exekutionstitel ska, enligt 3 kap. 22 § utsökningsbalken, den sökta verkställigheten omedelbart ställas in och redan vidtagna åtgärder för verkställighet om möjligt återgå. I mål om utmätning där återgång ska ske av betalning gäller enligt paragrafens andra stycke att Kronofogdemyndigheten på begäran ska utsöka vad borgenären ska betala tillbaka. Detta innebär att svaranden i det ursprungliga utsökningsmålet har rätt att hos den ursprungliga borgenären, dvs. den som sökte verkställighet, få utmätning för det som tidigare har utmätts hos svaranden. För sådan utmätning krävs ingen exekutionstitel. Enligt 4 kap. 1 § får utmätning sålunda ske när Kronofogdemyndigheten enligt särskild bestämmelse i balken får utsöka fordringen.

11. Bestämmelserna i 3 kap. 22 § utsökningsbalken avser inte bara sådana fall då en domstols eller en annan myndighets avgörande upphävs efter

överklagande i ordinär väg, utan också fall då ett avgörande har upphävts efter anlitanande av ett särskilt rättsmedel, t.ex. resning (se prop. 1980/81:8 s. 334).

12. Att en verkställighet kan gå åter med stöd av 3 kap. 22 § utsökningsbalken hindrar inte att den som är svarande i det ursprungliga utsökningsmålet och hos vilken verkställighet har skett, kan väcka talan vid allmän domstol med yrkande att få tillbaka det som han eller hon exempelvis har betalat på grund av den exekutionstitel som har upphävts. Han eller hon kan också föra talan om annat som har samband med ett återkrav, t.ex. skadestånd (se a. prop. s. 337). En talan av detta slag handläggs enligt vanliga rättegångsregler. Den som är svarande i målet i domstolen kan göra alla de typer av invändningar som kan göras i ett vanligt fordringsmål, exempelvis att fordringen är preskriberad.

Reglerna om preskription

13. I preskriptionslagen finns bestämmelser om preskription av fordringar. Lagens regler gäller om inte annat följer av vad som är särskilt föreskrivet (1 §). Enligt 2 § första stycket preskriberas en fordran tio år efter tillkomsten, om inte preskriptionen avbryts dessförinnan.

Den ursprungliga borgenären kan göra invändning om preskription

14. I 3 kap. 22 § andra stycket utsökningsbalken föreskrivs, som har framgått av det föregående, att när en exekutionstitel har upphävts ska Kronofogdemyndigheten på begäran utsöka vad borgenären ska betala tillbaka. Av bestämmelsen framgår inte om sådan utsökning ska ske med tillämpning av de regler och restriktioner som annars gäller vid utsökning, eller om sådan utsökning ska kunna ske oavsett förhållandena i övrigt. För en ordning där vanliga regler för utsökning ska tillämpas talar emellertid att det framgår av bestämmelsen att utsökning ska ske och att det i balken

ställs upp olika villkor för och begränsningar i rätten att få utsökning. I samma riktning talar att den som har rätt att återfå vad han eller hon har betalat kan kräva detta, tillsammans med eventuellt skadestånd, vid allmän domstol och att svaranden i ett sådant mål kan argumentera emot kravet på olika sätt, och då även göra invändning exempelvis om preskription (se p. 12).

15. Slutsatsen av det sagda är att regleringen i 3 kap. 22 § utsökningsbalken inte innebär att de allmänna regler som gäller för utsökning ska förbigås vid en återgång av verkställighet. Bestämmelsen i 3 kap. 22 § torde i denna del ha kommit till närmast för att svaranden i ett utsökningsmål på ett enkelt sätt och utan att dessförinnan behöva skaffa sig en exekutionstitel mot borgenären ska kunna få en återgång av den mot henne eller honom riktade utsökningsåtgärden. En invändning från borgenärens sida om preskription ska alltså prövas på samma sätt som om motsvarande invändning hade gjorts av svaranden enligt 3 kap. 21 § när verkställighet ursprungligen söktes.

Utgångspunkt för beräkning av preskriptionstiden

16. Som har framgått (se p. 13) gäller enligt 2 § första stycket preskriptionslagen en ursprunglig tioårig preskriptionstid som räknas från en fordrans tillkomst. Fordringar som grundar sig på avtal anses normalt ha tillkommit i och med avtalets ingående. Vid penninglån utan föregående utfästelse uppkommer långivarens fordran på låntagaren när försträckningen sker och penningmedlen lämnas över till denne. Beträffande kreditavtal gäller normalt att den ursprungliga preskriptionstiden börjar löpa när avtalet ingås. När galdenären emellertid lyfter ett belopp enligt avtalet börjar en ny preskriptionstid att löpa. I linje härmed bör gälla att preskriptionstiden för en fordran på återbetalning av penningmedel, som har utmätts på grund av en exekutionstitel som senare har upphävts, löper

från den tidpunkt då utmätningen medför att medlen förs över till borgenären. Att det inte förrän vid en senare tidpunkt – och efter ett nytt rättsligt avgörande – står klart att fordringen har funnits, förändrar inte detta.

Sammanfattning och slutsats

17. Det sagda innebär dels att MWs fordran är sådan att den har kunnat preskriberas, dels att utgångspunkten för beräkningen av preskriptionstiden är den tidpunkt då utmätningen medförde att pengarna från MW fördes över till As. Detta skedde år 1994. As invändning om preskription kan därför inte lämnas utan avseende. Det föreligger därmed hinder mot verkställighet.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Göran Lambertz, Johnny Herre, Martin Borgeke (referent), Dag Mattsson och Anders Eka
Föredragande justitiesekreterare: Anna Sollerborn